

Інвестиційні та інноваційні процеси

<https://doi.org/10.36818/1562-0905-2020-2-6>
УДК 330.567.25:330.322(477)
JEL D10

С. А. Давимука, Л. В. Ключник

Активи домашніх господарств у формуванні інвестиційного потенціалу України в умовах соціально-економічної нестабільності

Обґрунтовано роль заощаджень домогосподарств у розвитку економіки, розглянуто класифікацію заощаджень залежно від характеру мобілізації. Проаналізовано динаміку заощаджень, залучених банківською системою України. Окреслено ситуацію з депозитними внесками вітчизняних домогосподарств і продемонстровано залежність інвестиційних рішень домашніх господарств від загальної політичної та економічної ситуації в країні. Зроблено акцент на небанківські кредитні установи, зокрема кредитні спілки та недержавні пенсійні фонди, договори страхування життя. Доведено популярність неорганізованих заощаджень домогосподарств в Україні, що зумовлено відсутністю довіри населення до фінансових інститутів. Запропоновано напрями мотивації заощаджень домогосподарств України для підвищення продуктивності їх функціонування.

Ключові слова: домогосподарства, заощадження домогосподарств, інвестиційний потенціал, банки, небанківські кредитні установи, фінансові інститути, населення.

Постановка проблеми. Інвестиційний потенціал домогосподарств будь-якої країни є визначальним чинником зростання добробуту кожної людини, населення і соціально-економічної системи держави загалом. Головною передумовою зміцнення інвестиційних можливостей домогосподарств є підвищення номінальних і реальних доходів населення та створення відповідних фінансових ресурсів, що забезпечують їх трансформацію в інвестиційний ресурс. Домашні господарства стають дедалі активнішими заощадниками, а також потенційними інвесторами вітчизняної економіки, вкладаючи тимчасово вільні кошти у різноманітні фінансові інструменти.

Аналіз останніх досліджень. Дослідженню різних аспектів цієї важливої наукової проблематики присвячені наукові праці В. М. Гейця, І. Ф. Гнибіденка, А. М. Колота, В. І. Куценко, Е. М. Лібанової, Л. С. Лісогор, О. В. Макарової, Л. М. Черенько, Л. Г. Чернюк, Л. В. Шаульської та багатьох інших. Проте окремі аспекти цієї проблематики залишаються недостатньо дослідженими.

Метою статті є оцінювання ролі активів домогосподарств у формуванні інвестиційного потенціалу України.

Основні результати дослідження. В умовах соціально-економічної нестабільності існує низка проблемних аспектів щодо формування фінансових ресурсів та їх подальшого залучення до інвестиційних процесів, зокрема в розрізі оптимізації структури витрат домогосподарства та забезпечення належного рівня доходів, які б дозволили формувати заощадження; використання інструментів, які дають можливість не лише зберегти, а й примножити фінансові ресурси. Основу заощаджень домогосподарств створюють фінансові ресурси (за мінусом витрат на споживання).

Необхідність збільшення доходної бази бюджетів домогосподарств як безпосередніх учасників фінансових відносин для формування фінансових ресурсів і важливість залучення вільних коштів населення до економічного

© С. А. Давимука, Л. В. Ключник, 2020.

кругообігу зумовлює необхідність дослідження впливу економічних процесів на стан формування заощаджень домогосподарств.

Фінансові ресурси домогосподарств – це сукупність грошових коштів, що знаходяться в їх розпорядженні, які використовуються для кінцевого споживання (задоволення матеріальних, соціальних та інших потреб) і накопичення. Накопичення – зміна вартості всіх активів, які утворюють капітал домогосподарств.

Грошові кошти, що залишаються у розпорядженні домогосподарства після здійснення обов'язкових платежів і добровільних внесків, є основою для формування заощаджень (накопичення грошових коштів). Одним з основних чинників здійснення заощаджень є чисті грошові доходи домогосподарства. Адаже після задоволення першочергових споживчих потреб домогосподарства мають можливість формувати заощадження. За даними Державного комітету статистики України, розмір грошових доходів, що отримують вітчизняні домогосподарства, є недостатнім для здійснення заощаджень, адже у структурі сукупних витрат домогосподарств витрати на споживання є домінуючими і коливаються в межах 90%. На процес накопичення коштів також впливають інфляційні очікування (чим вищою очікується інфляція, тим менше домогосподарства схильні заощаджувати) [10]; демографічні чинники (склад сім'ї, рівень освіти, сектор зайнятості, міграція робочої сили та ін.); державна політика (податкова політика – податки з доходів населення є формою примусових заощаджень, які використовуються на формування доходів державного бюджету, а населення вигоди від цих заощаджень не відчуває; монетарна політика; політична стабільність та ін.); економічна ситуація (процентні ставки, безробіття, стан розвитку ринку товарів і послуг, доступність споживчого кредиту) тощо.

Держава, проводячи монетарну політику через НБУ, впливає на рівень процентних ставок, а через них – на економічну активність кредитно-фінансових установ, підприємств і населення. Підвищення процентних ставок спонукає населення вкладати вільні грошові кошти у вигляді депозитів у банках, а їх зниження призводить до зростання попиту на банківські кредити. Населення зацікавлене вкладати вільні гроші в банки доти, поки процентні ставки вищі від темпів інфляції [1].

Розвиток ощадного процесу можливий лише за сприятливої економічної ситуації у державі, а інфляція та безробіття є причиною знецінення і скорочення заощаджень.

Суттєво впливають на динаміку заощаджень також чинники, пов'язані з формуванням витратків населення. У межах одержаних чистих грошових доходів населення самостійно вирішує, яку їх частину і на які поточні потреби витратити, а яку – заощадити. Такі рішення приймають у межах окремого домогосподарства, проте свобода вибору у прийнятті рішень цілковито залежить від доходу на одну особу в конкретному домогосподарстві. Якщо такий дохід наближається чи навіть менший від прожиткового мінімуму (а таких домогосподарств у нас більшість), то поточних доходів навіть не вистачає на харчування. І питання вибору між поточним і майбутнім споживанням, між видатками і заощадженнями знімається на користь перших. Адаже видатки на харчування мають певну об'єктивну межу (межу голоду), нижче якої сім'я фізично опускається не може. Тому такі домогосподарства відмовляються від поточних заощаджень і змушені використовувати попередні заощадження.

Заощадження домогосподарства класифікуються залежно від характеру мобілізації: організовані (фінансові активи домогосподарств, що зберігаються у фінансових інститутах: депозити, цінні папери, страхові поліси тощо) та

неорганізовані (заощадження готівкою, що зберігаються безпосередньо у населення в національній та іноземній валюті). Найявність у домогосподарств заощаджень саме організованої форми свідчить про те, що вони є суб'єктами фінансових відносин, адже утворення організованих заощаджень домогосподарств відбувається за взаємодії з різними інститутами фінансової системи та за участю інших суб'єктів фінансових відносин, що зумовлює досить широкий діапазон фінансових інструментів для здійснення заощаджень населенням і безпосереднього залучення домогосподарств до інвестиційних процесів, тобто перетворення заощаджень на інвестиційний ресурс для економіки та функціонування домогосподарства як інвестора.

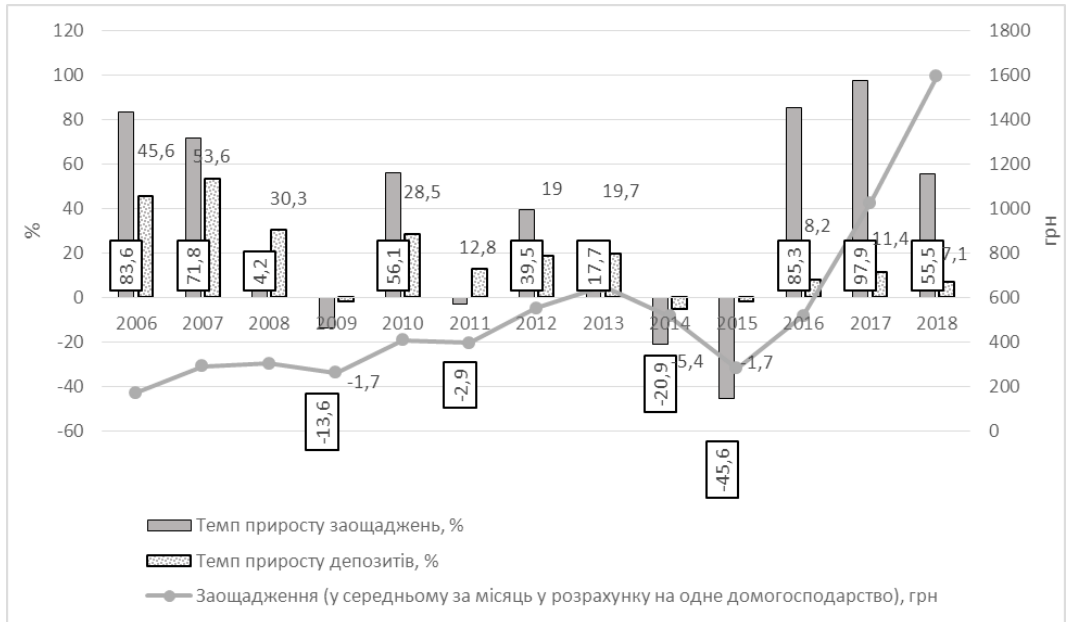

Рис. 1. Динаміка заощаджень, темпи приросту заощаджень і депозитів домогосподарств, залучених банківською системою України у 2006-2018 рр.

Джерело: складено на основі даних Державної служби статистики України [8].

Дані рис. 1 свідчать, що у період до 2013 р. (за винятком 2009 р.) обсяг власних заощаджень зростає, проте у 2014 та 2015 рр. спостерігається значний спад обсягу заощаджень, що можна пояснити негативним впливом фінансової кризи (причиною такої ситуації стало банкрутство низки кредитних союзів і банківських установ). У 2016 р. спостерігається позитивна тенденція, а саме зростання обсягу заощаджень майже у два рази. Населення, маючи досвід втрати радянських ощадних вкладів (вклади населення формували майже 90% залучених ресурсів банків), якщо це було можливо, вилучило свої заощадження з фінансових інститутів. Зрозуміло, що вивести депозитні вклади з банків було не так легко, оскільки розірвання договору призводить до втрати нарахованих процентів. Крім того, в умовах кризи зростає ймовірність появи великої кількості неплатоспроможних банків, для яких повернення значної частки депозитів є неможливим.

Аналізуючи темпи приросту заощаджень і депозитів, можна зазначити, що депозитні вклади за аналізований період були нижчими від заощаджень

(нагромадження мають властивість суттєво зменшуватися, оскільки залежать від поточних доходів громадян). Перевага гривневих депозитів полягає в тому, що вони переважно компенсують вплив інфляції, проте їх ліквідність (здатність якнайшвидше перетворюватись на товари і послуги) на строкових депозитах різко знижується. Депозити в іноземній валюті можуть приносити як прибуток, так і збиток, що безпосередньо залежить від динаміки валютного курсу, а ліквідність коштів у такій формі є дещо нижчою за гривневі депозити.

Таблиця 1

Банківські депозити домашніх господарств України у 2011-2018 рр., млрд грн.

Депозити домашніх господарств	Роки							
	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
Усього	310,4	369,3	442,0	418,1	399,84	444,7	495,3	530,3
у національній валюті	160,5	186,8	257,8	200,9	198,9	209,6	252,4	289,4
в іноземній валюті	149,9	182,5	184,1	217,3	212,0	235,1	242,9	240,8

Джерело: складено на основі даних Національного банку України [9].

Як свідчать дані табл. 1, домашні господарства останніми роками помітно перестали довіряти національній валюті: до 2013 р. домогосподарства надавали перевагу гривневим депозитам, однак з 2014 р. депозити сектору домашніх господарств у національній валюті почали скорочуватись, а в іноземній – зростати. Така ситуація з депозитними внесками вітчизняних домогосподарств яскраво продемонструвала залежність інвестиційних рішень домашніх господарств від загальної політичної та економічної ситуації в країні.

Домашні господарства, крім банківських установ, можуть вкладати свої тимчасово вільні кошти і в небанківські кредитні установи, зокрема в кредитні спілки та недержавні пенсійні фонди. Діяльність цих установ із залучення коштів фізичних осіб не є такою потужною, як банківська, але вони досить активно співпрацюють із сектором домашніх господарств.

В Україні кількість кредитних спілок з 2005 р. (723) до 2008 р. (779) зростала, але починаючи з 2009 р. і кількість кредитних спілок, і суми внесків (вкладів) членів кредитних спілок на депозитні рахунки суттєво зменшилися і на кінець 2011 р. становили 691 та 1185,5 млн грн (порівняно з попереднім роком – на 39%). Сьогодні вони мають низький рівень довіри населення через відсутність прозорості у діяльності, наявність шахрайства і неефективний механізм захисту прав членів, тобто гарантування вкладів. Але у 2018 р. на депозитних рахунках членів кредитних спілок обліковувалось вкладів на загальну суму 1045,7 млн грн, що на 11,6% перевищило показник аналогічного періоду 2017 р. (рис. 2).

Серед ринків небанківських фінансових послуг найдинамічнішим залишається ринок недержавного пенсійного забезпечення. Проте населення не дуже активно вкладає кошти в цей сегмент ринку, що зумовлено недостатнім обсягом інформації про діяльність недержавних пенсійних фондів і значною недовірою громадян до цього відносно нового для вітчизняної економіки ринку.

У 2006 р. сума пенсійних внесків у Львівській обл. становила 13 930,7 тис. грн, а вже у 2008 р. майже в чотири рази менше – 3618,1 тис. грн; у Івано-Франківській обл. – 4675,5 тис. грн та 2634,76 тис. грн відповідно. Це надзвичайно малі суми порівняно із залученням коштів громадян банками чи кредитними спілками.

Суттєвим недоліком у роботі недержавних пенсійних фондів є те, що розмір інвестиційного доходу у більшості фондів недостатній для забезпечення належної диверсифікації пенсійних активів у дохідні фінансові інструменти.

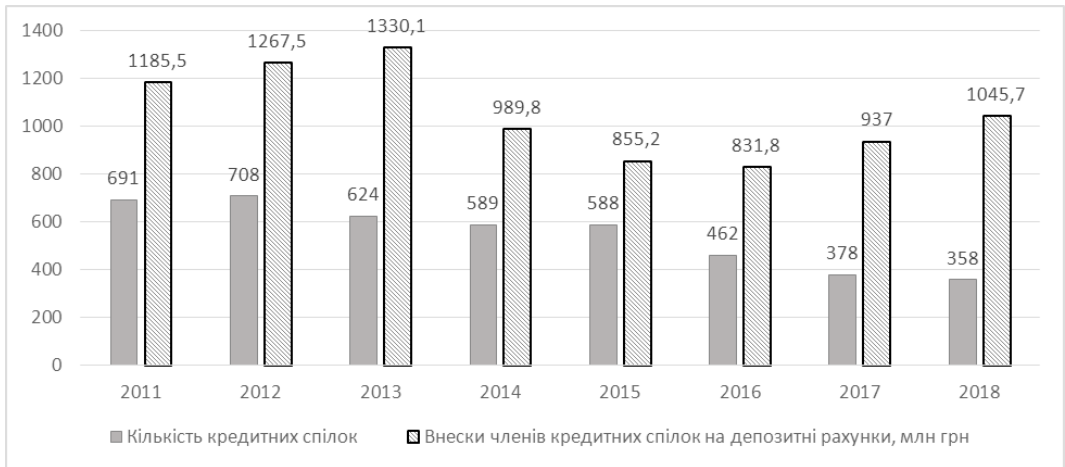

Рис. 2. Динаміка показників депозитної діяльності кредитних спілок в Україні у 2011-2018 рр.
Джерело: складено на основі інформація про стан і розвиток кредитних установ в Україні [3].

Таблиця 2
Динаміка кількості пенсійних контрактів та обсягів пенсійних внесків фізичних осіб до НПФ України у 2011-2018 рр.

Найменування	Роки							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Кількість укладених пенсійних контрактів, тис. шт.	75,0	61,4	61,4	55,1	59,7	62,6	66,5	63,7
у т. ч. з фізичними особами, тис. шт.	59,9	48,0	47,5	47,2	52,0	55,2	59,0	56,7
Пенсійні внески, всього, млн грн	1102,0	1313,7	1587,5	1808,2	1886,8	1895,2	1945,6	1937,7
у т. ч. з фізичними особами, млн грн	50,6	58,6	66,5	71,4	80,3	92,2	110,0	143,6

Джерело: складено за інформацією про стан і розвиток недержавного пенсійного забезпечення в Україні [4].

Окрім того, такі основні інструменти вкладення пенсійних коштів, як державні цінні папери, цінні папери місцевих рад, не мають широкого попиту серед управляючих компаній через низький рівень їхньої доходності [7].

Ще один інструмент накопичення коштів – договори страхування життя (рис. 3). Найбільший обсяг валових страхових платежів від фізичних осіб у 2011-2015 рр. спостерігався у 2013 р. – 10 267,5 млн грн, зокрема у сфері страхування життя – 2337,4 млн грн; у 2016-2018 рр. простежується тенденція до зростання цих показників. Водночас кількість страхових компаній продовжує зменшуватися. Так, за 2018 р. порівняно з 2017 р. вона скоротилася на 13 страхових компаній, а порівняно з 2016 р. – на 29.

Така ситуація пояснюється перевагами, які мають договори зі страхування життя порівняно з депозитними договорами для населення, оскільки такий вид страхового договору дає можливість не тільки убезпечити вкладені кошти від інфляції, але через механізм страхових виплат водночас захищає клієнта від певних ризиків. Залучені у такий спосіб кошти можуть стати вагомим внеском до фінансових ресурсів країни, адже договори страхування життя мають

Рис. 3. Динаміка валових страхових премій, які надійшли від фізичних осіб, і кількість страхових компаній в Україні у 2011-2018 рр.

Джерело: складено за інформацією про стан і розвиток страхового ринку в Україні [5].

значний часовий лаг, а це створює умови для довгострокового інвестування у розвиток реального сектору економіки.

Окремі експерти до досить ефективних форм заощаджень відносять банківські метали, адже саме ця форма вкладень, маючи високу надійність, цінувалась в усі часи, і вартість дорогоцінних металів постійно зростає. Заощадження на основі банківських металів переважно здійснюють для отримання прибутку, а у деяких випадках – для забезпечення майбутніх планових витрат. Однак світовий досвід підтверджує тезу про те, що ця форма вкладень є найбільш ефективною у довгостроковій перспективі [12]. Однак для більшості вітчизняних домогосподарств така операція недоступна через доволі високу вартість і відносно невисоку ліквідність.

Як інструмент накопичення та інвестування домогосподарствами можуть використовуватись також і цінні папери. Але досить незначне використання вітчизняними домогосподарствами такої форми заощаджень, як цінні папери, можна пояснити недовірою до інститутів фондового ринку. Унаслідок приватизації середини 90-х рр. ХХ ст. більшість українців стали власниками акцій підприємств, але через нерозвиненість фондового ринку, відсутність розуміння та досвіду використання цього інструменту, з огляду на нестабільність економічної ситуації та масові банкрутства підприємств вітчизняні домогосподарства не мали можливості ефективно скористатися цінними паперами і, як наслідок, втратили зацікавленість у такій формі інвестування грошових коштів. Купівля населенням цінних паперів, наприклад державних облігацій, обсяг яких у структурі вітчизняних цінних паперів 2014 р. становив 88%, або 553,5 млрд грн, майже не відбувається. Якщо депозити – це простий і зрозумілий продукт для домогосподарств, то вкладення у державні цінні папери – це незайома більшої частині українців форма інвестування. Крім того, механізм придбання валютних ОВДП для фізичної особи в Україні є досить складним процесом [6, с. 144].

Результативність вкладення коштів населенням України в інвестиційні фонди оцінити важко, оскільки відсутня доступна інформація. В Україні вони представляють інститути спільного інвестування (ІСІ) – об'єднання (залучення) грошових коштів інвесторів для отримання прибутку від вкладення їх у цінні папери інших емітентів, корпоративні права та нерухомість. Відомо, що загальна сума активів ІСІ України у I кварталі 2017 р. становила 246,9 млрд грн, а яка частка коштів належить населенню – невідомо [3].

Найпоширенішою формою заощаджень домогосподарств України залишаються неорганізовані заощадження, популярність яких пояснюється невизначеністю економічної ситуації, відсутністю дієвих інструментів для залучення коштів і трансформації їх в інвестиції, браком знань і досвіду роботи на фінансовому ринку. Зазвичай вони зберігаються у готівковій, формі причому ці неорганізовані заощадження населення є досить значними. За оцінками експертів, на руках у населення перебуває від 50 до 70 млрд дол. США. Високий рівень таких нагромаджень зумовлений відсутністю довіри населення до фінансових інститутів, які розміщують їхні кошти на фінансовому ринку, а політичні події 2014 р., банкрутство великої кількості банків у 2016 р., високий рівень інфляції знову підірвали громадську довіру [9, с. 177].

До головних причин недовикористання інвестиційного потенціалу домогосподарств відносять такі:

- великі видатки державного бюджету на обслуговування зовнішнього державного боргу, платежі за яким відволікають фінансові ресурси від їх використання усередині країни та загострюють дефіцит державного бюджету;
- вивіз капіталу, значна частина якого не контролюється державою, з країни приватними фірмами та комерційними банками;
- «омертвляння» частини доларових заощаджень населення поза банківською системою;
- розосередження нагромаджень домогосподарств у готівковій національній валюті [2, с. 56].

Активізації заощаджувальної діяльності домогосподарств сприятимуть такі державні заходи: розроблення програми інвестування на державному та регіональному рівнях, що дасть змогу отримувати позитивні кінцеві результати; впровадження ефективних форм заощаджень домогосподарств, що підвищують економічну зацікавленість в інвестуванні, особливо у сферу іпотечного кредитування; удосконалення системи діяльності фінансових інститутів, які працюють із заощадженнями населення; розвиток регіональної фінансової інфраструктури, здатної залучати заощадження домогосподарств для вирішення місцевих економічних і соціальних проблем; розроблення та впровадження державної програми розвитку інвестиційної грамотності громадян України [11].

В умовах ринкової економіки домогосподарство, здійснюючи заощадження своїх коштів, має достатній вибір різноманітних інструментів накопичення. Формування у домогосподарств заощаджень організованої форми – це істотний резерв для нарощування організованих форм заощаджень у банківській системі, небанківських установах, цінних паперах, страхових полісах тощо, адже накопичення готівки у населення не дає змоги залучити цей ресурс для потреб економіки. Однак домогосподарства в Україні, з огляду на досвід радянських часів і кризових явищ у незалежній Україні, обирають зберігання грошових коштів у готівковій формі, тим самим зменшуючи потенційні можливості вітчизняної економіки.

Висновки. Можливість залучати вільні кошти населення залежить від сприятливих та економічно вигідних умов, а також довіри до відповідних установ, які залучають заощадження населення. Отже, необхідно: виробити відповідну соціальну політику щодо підвищення доходів населення із забезпеченням економічного зростання; зменшити диференціацію доходів населення, підтримувати підприємництво та розвивати малий та середній бізнес (це дасть змогу розширити базу для заощаджень); забезпечити стабільність національної валюти, стимулювати заощадження у національній валюті (створюючи вигідніші та привабливіші умови вкладів); удосконалити систему оподаткування доходів, отриманих фізичними особами в результаті співпраці з страховими компаніями зі страхування життя та НПФ, які є джерелом довгострокових інвестицій в економіку (для залучення коштів до цих установ); розвивати ринок цінних паперів, що дасть змогу підвищити довіру до ринку цінних паперів; посилити контроль за діяльністю банківських установ і небанківських фінансових інститутів.

Список використаних джерел

1. Ватаманюк О. З. *Заощадження в економіці України: макроекономічний аналіз*: монографія. Львів, 2007. 536 с.
2. Івашченко М. В. Інвестиційна поведінка українських домогосподарств: інституціональний аспект. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»*: зб. наук. пр. 2010. № 66. С. 62-68.
3. Інформація про стан і розвиток кредитних установ в Україні. *Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг*: сайт. 2018. URL: http://nfp.gov.ua/files/sekto/ks_2018.pdf
4. Інформація про стан і розвиток недержавного пенсійного забезпечення в Україні. *Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг*: сайт. 2019. URL: https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/NPF/NPF_II_kv%202019.pdf
5. Інформація про стан і розвиток страхового ринку в Україні. *Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг*: сайт. 2015. URL: http://nfp.gov.ua/files/DepFinMon/zvitni_dani/sk_%202015.pdf
6. Карпишин Н. Інвестиційна поведінка домогосподарств: світові моделі і національні особливості. *Світ фінансів*. 2015. № 4. С. 138-151.
7. Кізіма Т. О. Фінанси домашніх господарств – важлива складова фінансової системи України. *Наука й економіка*. 2008. Вип. 1(9). С. 50-60.
8. *Державна служба статистики України*: сайт. 2019. URL: www.ukrstat.gov.ua
9. *Національний банк України*: сайт. 2019. URL: <http://www.bank.gov.ua>
10. Оганян Г. А., Паламарчук В. О., Румянцев А. П. та ін. *Політична економія*: навч. посіб. / заг. ред.: Г. А. Оганян. К.: МАУП, 2003. 520 с.
11. Худолій Л. М. Вплив заощаджень домогосподарств на інвестиційний потенціал економіки країни. *Аграрний вісник Причорномор'я: Економічні науки*: зб. наук. пр. 2012. № 65. URL: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Chem_Biol/AVPCh/En/2012_65/Khudolij.pdf
12. Янєль Ю. А., Соломянова К. О. Заощадження домогосподарств України та їх мотивація. *Економіка. Фінанси. Право*. 2006. № 6. С. 9-13.

References

1. Vatamanyuk, A. Z. (2007). *Zaoshchadzhennya v ekonomitsi Ukrainy: makroekonomichnyy analiz* [Savings in the economy of Ukraine: macroeconomic analysis]. Lviv. [in Ukrainian].
2. Ivashchenko, M. V. (2010). *Investytsiyna povedenika ukrayins'kykh domohospodarstv: instytutsional'nyy aspekt* [Investment behavior of Ukrainian households: institutional aspect]. In *Visnyk Natsional'noho tekhnichnoho universyietu «Kharkivs'kyu politekhnichnyy instytut»* [Bulletin of the National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute»]: Vol. 66 (pp. 62-68). [in Ukrainian].
3. *Informatsiya pro stan i rozvytok kredytnykh ustanov v Ukraini* [Information on the state and development of credit institutions in Ukraine] (2018). *National Commission for State Regulation of Financial Services Markets*: Website. Retrieved from http://nfp.gov.ua/files/sekto/ks_2018.pdf [in Ukrainian].
4. *Informatsiya pro stan i rozvytok nederzhavnoho pensiynoho zabezpechennya v Ukraini* [Information on the state and development of private pension provision in Ukraine] (2019). *National Commission for State Regulation of Financial Services Markets*: Website. Retrieved from https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/NPF/NPF_II_2019.pdf [in Ukrainian].

5. Informatsiya pro stan i rozvytok strakhovoho rynku v Ukraini [Information on the state and development of the insurance market in Ukraine] (2015). *National Commission for State Regulation of Financial Services Markets: Website*. Retrieved from http://nfp.gov.ua/files/DepFinMon/zvitni_dani/sk_%202015.pdf [in Ukrainian].
6. Karpyshyn, N. (2015). Investytsiyna povedinka domohospodarstv: svitovi modeli i natsionalni osoblyvosti [Investment behavior of households: global models and national characteristics]. *Svit finansiv – The world of finance*, 4, 138-151. [in Ukrainian].
7. Kizyma, T. O. (2008). Finansy domashnikh gospodarstv – vazhlyva skladova finansovoyi systemy Ukrainy [Household finances are an important component of Ukraine's financial system]. *Nauka i ekonomika – Science and economics*, 1(9), 50-60. [in Ukrainian].
8. *State Statistics Service of Ukraine: Website* (2019). Retrieved from www.ukrstat.gov.ua [in Ukrainian].
9. *National Bank of Ukraine: Website* (2019). Retrieved from <http://www.bank.gov.ua> [in Ukrainian].
10. Ohanyan, H. A. (Ed.), Palamarchuk, & V. O., Rumyantsev, A. P., et al. (2003). *Politychna ekonomiya [Political economy]: Manual*. Kyiv: IAPM. [in Ukrainian].
11. Khudoliy, L. M. (2012). Vplyv zaoshchadzen' domohospodarstv na investytsiynny potentsial ekonomiky krayiny [The impact of household savings on the investment potential of the country's economy] In *Ahrarnyy visnyk Prychornomya: Ekonomichni nauky [Agrarian bulletin of the Black Sea Coast: Economic Sciences]: Vol. 65*. Retrieved from http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Chem_Biol/Khudoliy.pdf [in Ukrainian].
12. Yanel, Yu. A., & Solomyanova, K. O. (2006). Zaoshchadzhenya domohospodarstv Ukrainy ta yikh motyvatsiya [Savings of Ukrainian households and their motivation]. *Ekonomika. Finansy. Pravo – Economy. Finances. Law*, 6, 9-13. [in Ukrainian].

Davymuka S. A., Klyuchnyk L. V. Assets of households in the formation of investment capacity of Ukraine in conditions of socio-economic instability.

The investment capacity of the households of any country is the decisive factor of increasing the wellbeing of each person, population, and socio-economic system of a state in general. Growing nominal and real income of population and creation of respective financial resources that secure their transformation into the investment resource are the major preconditions of improvement of the households' investment opportunities. Households become increasingly active savers and perspective investors for the domestic economy as they invest temporary free funds in various financial tools. The article examines the study of households, their financial behavior and interests, as increasing the welfare of each individual strengthens the entire socio-economic system of the state. The question of the peculiarities of the formation of financial resources in the conditions of market relations in Ukraine is outlined. Factors influencing their state of formation are determined. The role of household savings in the development of the economy is substantiated, the classification of savings depending on the nature of mobilization is considered. The dynamics of savings attracted by the banking system of Ukraine is analyzed. The situation with deposits of domestic households is outlined, and the dependence of investment decisions of households on the general political and economic situation in the country is demonstrated. Emphasis is placed on non-bank credit institutions, in particular on credit unions and private pension funds, life insurance contracts. The popularity of unorganized savings of households in Ukraine is proved, which is due to the lack of public confidence in financial institutions. The author proposes directions to motivate the savings of households in Ukraine in order to increase the productivity of their operation.

Key words: households, household savings, investment potential, banks, non-bank credit institutions, financial institutions, population.

Дави́мука Степа́н Анто́нович – доктор економічних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу регіональної фінансової політики ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України» (e-mail: davymuka.s@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4840-2100>). Davymuka Stepan Antonovych – Dr. Sci. (Econ.), Prof., Leading Researcher of the Department of regional financial policy of the Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine».

Ключник Лілія Василівна – аспірант відділу регіональної фінансової політики ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України» (e-mail: liliya_ird@i.ua, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3354-3648>).

Klyuchnyk Liliya Vasyilivna – Postgraduate of the Department of regional financial policy of the Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine.

Надійшло 12.06.2020 р.